

Sygn. akt III AUa 1229/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **S. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o prawo do emerytury

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 czerwca 2012 r. sygn. akt VII U 28/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1229/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Krakowie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 21 grudnia 2011 roku w ten sposób, że przyznał S. P. emeryturę od daty ukończenia 60 roku życia.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca S. P., urodzony w dniu (...), w okresie od dnia 8 kwietnia 1975 roku do dnia 31 marca 1993 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. i w tym czasie od dnia 8 kwietnia 1975 roku do dnia 19 czerwca 1980 roku oraz od dnia 1 października 1982 roku do 1993 roku pracował na stanowisku ślusarza remontowego. W okresie od dnia 1 lutego 1984 roku do dnia 29 kwietnia 1988 roku oraz od dnia 1 sierpnia 1988 roku do dnia 31 marca 1993 roku dodatkowo wykonywał czynności spawacza elektrycznego i gazowego. Pracował w kotłowni przy remontach kotłów, rurociągów i kanalizacji, a urządzenia, które remontował znajdowały się w ruchu.

Za wykonaną pracę wnioskodawca i inni pracownicy tego zakładu otrzymywali mleko oraz dodatki z racji pracy w warunkach szkodliwych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy, wskazując na treść art. 32 ust 1, ust. 2 i ust. 4 oraz art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz. U. z 2009 roku nr 153, poz. 1227 ze zm.), a także przepisy § 4 – 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), stwierdził, że wnioskodawca spełnia przesłanki nabycia prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wiek 60 lat osiągnął w dniu (...), nie przystąpił do OFE, a ponadto posiada wymagany co najmniej 25 - letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracował w szczególnych warunkach, to jest w okresie od dnia 8 kwietnia 1975 roku do dnia 19 czerwca 1980 roku oraz od dnia 1 października 1982 roku do dnia 1993 roku na stanowisku ślusarza remontowego, stosownie do wykazu A, działu XIV poz. 2 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku - wykaz A, dział XIV poz. 2 pkt 3, natomiast od dnia 1 lutego 1984 roku do dnia 29 kwietnia 1988 roku oraz od dnia 1 sierpnia 1988 roku do dnia 31 marca 1993 roku wykonywał dodatkowe czynności spawacza elektrycznego i gazowego, zgodnie z wykazem A, dział XIV poz. 12 ww. rozporządzenia oraz ww. zarządzeniem nr 9 - wykaz A, dział XIV poz. 12 pkt 1. Zatrudnienie wnioskodawcy na stanowiskach pracy w szczególnych warunkach w przedsiębiorstwie (...) zostało w dostateczny sposób wykazane przesłaną przez (...) Urząd Wojewódzki w K. dokumentacją osobowo – płacową, a także wiarygodnymi zeznaniami świadków, to jest J. Z. oraz A. G.. Powołane wyżej okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wraz z uznanymi przez ZUS stanowią łącznie ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z powyższych względów Sąd I instancji, uznając złożone przez wnioskodawcę odwołanie za zasadne, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., przyznając wnioskodawcy sporne świadczenie emerytalne.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest art. 32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W oparciu o tak sformułowany zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń przyznawanych na zasadach określonych w powyższym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził, aby wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż nie mógł stale i w pełnym wymiarze świadczyć pracy ślusarza remontowego, skoro w tym samym czasie wykonywał dodatkowe czynności spawacza elektrycznego i gazowego. Organ rentowy zwrócił również uwagę na okoliczność, iż Sąd I instancji nie wskazał precyzyjnie okresów zatrudnienia wnioskodawcy, które uznał za prace wykonywane w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego okazała się zasadna.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo wnioskodawcy do emerytury, co sprowadzało się do wyjaśnienia kwestii, czy okres pracy wnioskodawcy świadczonej w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. w okresie od dnia 8 kwietnia 1975 roku do dnia 31 marca 1993 roku podlega zaliczeniu do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach prowadzącej do nabycia prawa do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art. 32 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W pierwszej kolejności wypada odnotować, iż rozmiar posiadanego przez wnioskodawcę ogólnego stażu ubezpieczeniowego, zakwestionowany w toku postępowania apelacyjnego, ostatecznie został przez organ rentowy ustalony na 25 lat, 2 miesiące i 6 dni, co w świetle powołanych wyżej regulacji jest wystarczające do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego.

Należy się jednak zgodzić z apelującym, że Sąd I instancji błędnie ustalił okres wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach, dokonując wadliwych ustaleń faktycznych dotyczących rodzaju zajmowanych przez niego w poszczególnych okresach stanowisk pracy, jak też charakteru podejmowanych wówczas obowiązków pracowniczych. Nie ma racji Sąd Okręgowy stwierdzając, iż w okresie od dnia 8 kwietnia 1975 roku do dnia 19 czerwca 1980 roku oraz od dnia 1 października 1982 roku do 1993 roku ubezpieczony pracował na stanowisku ślusarza remontowego, natomiast w okresie od dnia 1 lutego 1984 roku do dnia 29 kwietnia 1988 roku oraz od dnia 1 sierpnia 1988 roku do dnia 31 marca 1993 roku dodatkowo świadczył pracę w charakterze spawacza, z czego wysnuto wniosek, iż łącznie z uznanym przez organ rentowy okresem pracy legitymuje się 15 – letnim stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Ze zgromadzonej w niniejszej sprawie dokumentacji, między innymi zamieszczonej w aktach osobowych wnioskodawcy wynika, iż w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. w charakterze ślusarza pracował w okresie od 8 kwietnia 1975 roku do 19 czerwca 1980 roku (5 lat, 2 miesiące i 10 dni), natomiast w okresach od 1 lipca 1981 roku do 31 grudnia 1981 roku oraz od 1 stycznia 1982 roku do 30 września 1982 roku był zatrudniony odpowiednio jako robotnik gospodarczy oraz portier, a zatem powierzone mu w tym czasie obowiązki pracownicze nie polegały na podejmowaniu prac ślusarskich. W charakterze ślusarza – hydraulika pracował w okresie od 1 października 1982 roku do 31 maja 1984 roku (1 rok i 8 miesięcy), następnie jako ślusarz – spawacz w okresie od 1 czerwca 1984 roku do 30 września 1987 roku (3 lata i 4 miesiące), z kolei od 1 października 1987 roku do 26 kwietnia 1988 roku pracował w charakterze zbrojarza – spawacza, zaś od 27 kwietnia 1988 roku do 1 maja 1988 roku jako ślusarz – spawacz (łącznie 8 miesięcy), natomiast po powrocie z eksportu od 1 lutego 1990 roku do 31 marca 1993 roku ponownie podjął pracę w charakterze ślusarza – spawacza (3 lata i 2 miesiące). Zsumowanie przedstawionych wyżej okresów zatrudnienia, w których powierzone ubezpieczonemu obowiązki polegały na świadczeniu prac ślusarskich, spawalniczych czy zbrojarskich, w połączeniu z uznanym przez organ rentowy 8 – miesięcznym okresem pracy w szczególnych warunkach daje 14 lat, 8 miesięcy i 10 dni wykonywania tego rodzaju zatrudnienia. Odmienne ustalenia Sądu I instancji, iż wnioskodawca posiada 15 – letni okres wykonywania prac ślusarza remontowego, dotknięte są błędem, jako że pozostają w sprzeczności ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją zalegającą w aktach rentowych, w tym przede wszystkim w aktach osobowych. Oparcie się przez Sąd Okręgowy w tej materii na zeznaniach świadków, to jest osobowych źródłach dowodowych, które mogą być zawodne z uwagi na wpływ upływu czasu na ludzką pamięć, w sytuacji gdy dostępne są dowody z dokumentów, nie było uzasadnione.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, niezależnie od powyższych wywodów, w okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie można podzielić zapatrywania Sądu Okręgowego, iż podejmowane przez wnioskodawcę w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)w K. obowiązki pracownicze można zakwalifikować jako prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w dziale XIV pod pozycją 25, gdzie wymieniono bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie oraz przewidziane w dziale XIV pod pozycją 12 ww. wykazu A prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym lub atomowowodorem. Przeprowadzone w przedmiotowym postępowaniu postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania wnioskodawcy złożone w postępowaniu apelacyjnym (k.63), nie dają podstaw do sformułowania tego rodzaju stanowiska. Wedle twierdzeń wnioskodawcy świadczone przez niego prace w charakterze ślusarza były wykonywane w kotłowni, gdzie zajmował się on remontami i konserwacją kotłów wysokoprężnych, przy czym były to kotły zautomatyzowane. W kotłowni zatrudnieni byli ponadto palacze i pomocnicy palaczy. Powierzone wnioskodawcy obowiązki pracownicze nie polegały zatem na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe świadczone są prace określone jako wykonywane w warunkach szczególnych w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia. W odniesieniu do kotłowni jako oddziałów, na których jako podstawowe należy uznać prace

podejmowane przez palaczy i ich pomocników, ustawodawca wśród prac wykonywanych w szczególnych warunkach wymienił prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego (wykaz A dział XIV poz. 1), tymczasem wnioskodawca pełnił obowiązki ślusarza w kotłowni, która była zautomatyzowana. Z tego względu okresy świadczenia prac o charakterze ślusarskim nie mogą zostać uznane za wykonywane w szczególnych warunkach. Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozwala również na przyjęcie, iż wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności polegające na spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym. W okresach od 1 czerwca 1984 roku do 30 września 1987 roku, od 27 kwietnia 1988 roku do 1 maja 1988 roku oraz od 1 lutego 1990 roku do 31 marca 1993 roku był wprawdzie zatrudniony jako ślusarz – spawacz, niemniej jednak powierzone mu obowiązki nie sprowadzały się do podejmowania w pełnym wymiarze czasu pracy (minimum 8 godzin dziennie) prac spawalniczych, gdyż w ich skład wchodziły omówione wyżej prace ślusarskie, nie stanowiące prac świadczonych w szczególnych warunkach. Brak jest zatem podstaw do uwzględnienia okresów zatrudnienia w charakterze ślusarza - spawacza do stażu pracy wykonywanej w warunkach szkodliwych dla zdrowia, uprawniających do wcześniejszej emerytury.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że nie można zgodzić się z argumentacją Sądu Okręgowego zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż podejmowane przez ubezpieczonego prace ślusarsko spawalnicze oceniane łącznie prowadzą do nabycia przez niego wcześniejszej emerytury. Ustawodawca do nabycia prawa do spornego świadczenia wymaga, by wykonywana przez wnioskodawcę praca odpowiadała rodzajowo pracy wymienionej w załączniku do ww. rozporządzenia i była świadczona w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest w stałym narażeniu na ekspozycję czynników szkodliwych dla zdrowia właściwych dla danego rodzaju zatrudnienia. Nie może zostać uznana za wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu omawianych tutaj przepisów praca polegająca na podejmowaniu szeregu różnorodnych czynności wchodzących w skład przewidzianych w poszczególnych pozycjach ww. wykazu prac wykonywanych w szczególnych warunkach, jeżeli praca spełniająca przesłanki z danej pozycji wykazu nie jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Innymi słowy sumowanie prac zakwalifikowanych do prac świadczonych w warunkach szczególnych określonych w kilku pozycjach ww. wykazu, co w istocie doprowadziłoby do wykreowania nowego rodzaju zatrudnienia nie przewidzianego przez ustawodawcę w przepisach ww. rozporządzenia, jest niedopuszczalne. W konsekwencji nie można zaaprobować stanowiska Sądu I instancji, iż podejmowane przez wnioskodawcę w tym samym okresie czasu czynności ślusarsko – spawalnicze, które analizowane łącznie stanowiły pracę wykonywaną w pełnym wymiarze w warunkach szkodliwych dla zdrowia, uzasadniają nabycie przez niego prawa do wcześniejszej emerytury. W realiach niniejszej sprawy można by jedynie rozważać kwestię zaliczenia do stażu pracy świadczonej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego w charakterze zbrojarza – spawacza od 1 października 1987 roku do 26 kwietnia 1988 roku. Prace zbrojarskie i betoniarskie zostały bowiem wymienione pośród prac wykonywanych w szczególnych warunkach w załączniku do powołanego wyżej rozporządzenia (wykaz A, dział V, pozycja 4). Uwzględnienie tego okresu, zważywszy na jego wymiar, i tak nie pozwalałoby na ustalenie 15 – letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a zatem nie ma wpływu na rozstrzygnięcie rozpatrywanej sprawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny przyjął, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek prowadzących do nabycia prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Nie wykazał 15 lat pracy świadczonej w warunkach przewidzianych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zaskarżona decyzja organu rentowego okazała się prawidłowa, a odmienne zapatrywanie Sądu Okręgowego nie jest zasadne.

Wobec powyższego, Sąd II instancji, uwzględniając wniesioną przez organ rentowy apelację, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił złożone przez wnioskodawcę odwołanie, orzekając na mocy art.386 § 1 k.p.c.